

EEN SCHIEDAM HAMBURG ARGENTINIE CONNECTIE

Wim Snickers

GINEBRA LEGITIMA
"LLAVE"

UNA TRADICION ARGENTINA

SIEMPRE
DIGESTIVA Y SANA

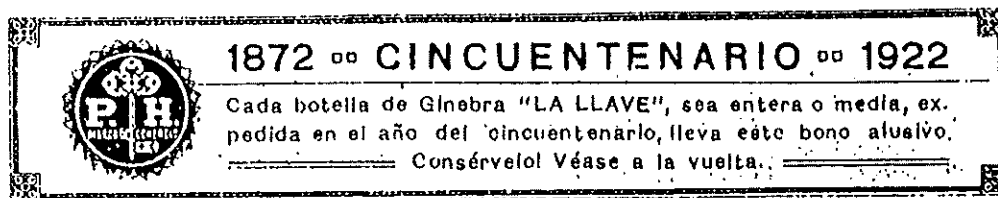
Het begon allemaal bij een Nederlandse antiquair. Hij had enkele kleine glazen cylindertjes - en deze hadden iets met jenever te maken, wist hij. In het cylindertje bleek een briefje te zitten.

Er heeft lange tijd een verbintenis bestaan tussen het Schiedamse bedrijf P. Melchers en het oorspronkelijk Hamburgse bedrijf Peters. Het bekendste binnenlandse merk van Melchers was "Locomotief", dit bestond sinds 1837. Peters voert nog altijd een sleutel ("La Llave") als merk.

Al in 1888 waren er contacten tussen M.L. Honnerlage Grete, die later burgemeester van Schiedam zou worden, en Peters in Hamburg die de grootste afnemer van moutwijn was. Honnerlage Grete was betrokken bij het bedrijf van P. Melchers. Peters had een grote markt in Argentinië. Omstreeks 1922, toen de marktverhoudingen blijvend veranderd waren, vestigde zich in Buenos Aires Peters Hermanos (Gebroeders Peters) en stichtten daar een bedrijf waar honderden mensen werkten. De vriendschappelijke zakelijke en persoonlijke betrekkingen bleven bestaan en zo kon het gebeuren dat L. Melchers procuratiehouder was bij Peters Hermanos. Het bedrijf had ook een adres aan de Lange Haven en was ook sinds 1922 bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. In een museum in Buenos Aires staan in een nagemaakte herberg zoals het vroeger was, enkele flessen van Peters Hermanos Schiedam Lange Haven. Melchers leverde nog altijd aan Peters, die zeer hoge eisen stelde. De gestookte moutwijnjenever in flessen en stukken (vaten), via Melchers vóór de oorlog verscheept, beliep 15-20000 liter per maand. Daarbij was ook "Stedelijke Controle" moutwijn en jenever in bulk. Peters liet ook uit Schotland whisky naar Argentinië komen.

Het briefje

Wat stond er eigenlijk op het briefje? Wel, als men een aantal van deze bonnetjes verzameld had, had men recht op een reclamevoorwerp. Wat men nu precies kreeg voor de 25 of 50 bonnetjes is niet geheel duidelijk. Het bonnetje in het glazen cylindertje kwam bij



25 de estos bonos son canjeables por un objeto de la serie 3.
50 de estos bonos son canjeables por un objeto de la serie 2.
Junte Vd. 25 ó 50 bonos, remítalos a Peters Hnos., San Juan 100, Buenos Aires, y recibirá Vd. un regalo de la serie 2 ó 3.
Pida Vd. esta lista de regalos a Peters Hnos. o a su almacenero; cada cajón de Ginebra "LA LLAVE" la contiene.

Het Briefje! De voor- en achterzijde zijn afgedrukt. Omdat het zo dun is schemeren de letters van de andere zijde er door heen. Dit briefje van 11 cm lengte zat opgerold in een klein, jeneverdicht afgesloten cylindertje dat in de fles dreef. Bij de brand van het pand Lange Haven in 1985 is ook een hele kist met deze cylindertjes, die daar nog altijd lagen, verbrand.

het uitschenken van de jenever vanzelf te voorschijn. Het was een aktie in 1922 ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van Peters Hermanos.

Er is nog een Schiedammer met een bijzondere band met Argentinië. In 1938 ging Jan de Koning voor Bols naar dat land om daar een moutwijn en jeneverdistilleerderij op te zetten. Want, het klinkt misschien vreemd, Argentinië is een groot jeneverland. Alleen, deze wordt nauwelijks geëxporteerd. Hoewel, in de oorlog kregen Nederlandse soldaten buiten ons land wel Argentijnse Bolsjenever toen de Nederlandse bedrijven niet konden leveren. De Schiedamse branderij van de Koning was door Bols overgenomen.

Bols, die in Argentinië zelf moutwijn maakt is al heel lang in dit land bekend en is nu marktleider. In 1885 had Bols al van Italianen een distilleerderij overgenomen. Jenever wordt vooral door het volk gedronken en er gaan verhalen dat walvisvaarders al brandewijn voor huiden ruilden.

Het huidige Argentijnse Bolsetiket lijkt op het Nederlandse met in het Spaans het bekende merkrecht verhaal. Op het bijetiket in verschillende talen de mededeling dat er toch zo veel moutwijn in zit. De Zeer Oude Jenever zelf is sterker dan de Nederlandse.

Onlangs is het Argentijnse belang verkocht.

De oorlog

Voor de tweede wereldoorlog was Melchers voor tachtig procent afhankelijk van de export. Bij het uitbreken van de oorlog verminderde deze plotseling drastisch. Er was dus productiecapaciteit over. Deze capaciteit werd voor een groot deel al weer gelijk benut, want het gebombardeerde Rotterdamse bedrijf Joh. Vrijmoed, dat bijna uitsluitend voor de binnenlandse markt werkte en daarin een groot marktaandeel had, trok al op 17 mei 1940 bij Melchers in.

Bij Melchers werkten toen ongeveer elf man en nu werkten er drie maal zoveel. In 1940/41 is er nog verbouwd en uitgebreid. Daar was de bekende "jeneverarchitect" Coen Kramers bij betrokken. In het bekende werk van Kramers "De moutwijnindustrie van Schiedam" staan ook interieurfoto's van Melchers. Na de oorlog kwam voor Melchers de export weer op gang en in 1947 vestigde Vrijmoed zich elders op de Lange Haven.

Na de oorlog

Omdat in de oorlog de export uit Nederland stil kwam te liggen en de Bolsfabriek kon doorwerken is de oude positie nooit meer bereikt. Evenals na de eerste is na de tweede wereldoorlog een blijvende omzet vermindering voor de Nederlandse exporteurs opgetreden en werden steeds meer afhankelijk van de binnenlandse markt. Wel werd Locomotief even het tweede merk in Indië (na Bokma), maar de export bleef beduidend minder dan voorheen. Melchers heeft nog wel aan Peters geleverd, maar grote omzetten werden niet meer gehaald.

BRONNEN

Ik ben de heer Rein J. Melchers zeer erkentelijk voor de gegeven informatie en zonder wie dit artikel niet geschreven had kunnen worden. Verdere informatie kwam van H.M.J. Beukers en Klaas Prins.



No.

SCHIEDAM,

193

P. MELCHERS DISTILLATEUR

Van het bedrijf P. Melchers - met de sterke Argentinië connectie - geven wij hier enige beelden. In 1837 kocht Petrus Melchers (1813-1888) een bestaande branderij. Hij was niet alleen "korenwijnstoker" maar begon ook spoedig ook zelf jenever te maken. Het Nederlandse publiek herinnert zich nog wel het merk "Locomotief". In Schiedam werd ook het bedrijf van J.J. Melchers Wz. in 1841 opgericht door een neef van P. Melchers. Dit bedrijf had het merk "Olifant".

Bronnen en afbeeldingen:

R.J. Melchers, Uittreksel Econ. Archief van Nederland en koloniën, W. Snickers



Portretten.

Op deze pagina staat een portret van Petrus Melchers, oprichter van het bedrijf, die leefde van 1813-1888. De tekening, gemaakt door Marthe Antoine Gerardin, is van een van de opvolgers van Petrus: M.J. Melchers. Deze was een neef van de oprichter. In 1888 werd bij testamentaire beschikking de zaak overgedragen aan M.J. Melchers (1853-1936) en aan de toenmalige medewerker M.L. Honnerlage Grete (1846-1949) die van 1910 tot 1919 burgemeester van Schiedam is geweest. Hij bleef bij het bedrijf betrokken en kwam op zondag de boeken controleren. Zijn portret is ook afgebeeld.

De zoon van M.J. Melchers, Lambert (1897-1977) werkte sinds 1912 ook bij het bedrijf en is in 1919 Honnerlage Grete opgevolgd. Hij is meer dan zestig jaar bij het bedrijf betrokken geweest! Vanaf het begin van de oorlog is de zoon van Lambert, Rein J. Melchers (geboren 1925) bij de zaak en is dat gebleven tot de zaak in 1976 in andere handen overging.



P. MELCHERS

LUTINE JENEVER
 ZUIVER EN OUD
 ALS LUTINE GOUD

LUTINE GENEVA
 PURE AND OLD
 AS LUTINE GOLD

SIEMPRE
 GINEBRA LUTINE
 DIGESTIVA Y SANA

P. MELCHERS.
 DISTILLATEUR
 SCHIEDAM (HOLLAND)
 LANGE HAVEN. 74-76

PRODUCE OF HOLLAND

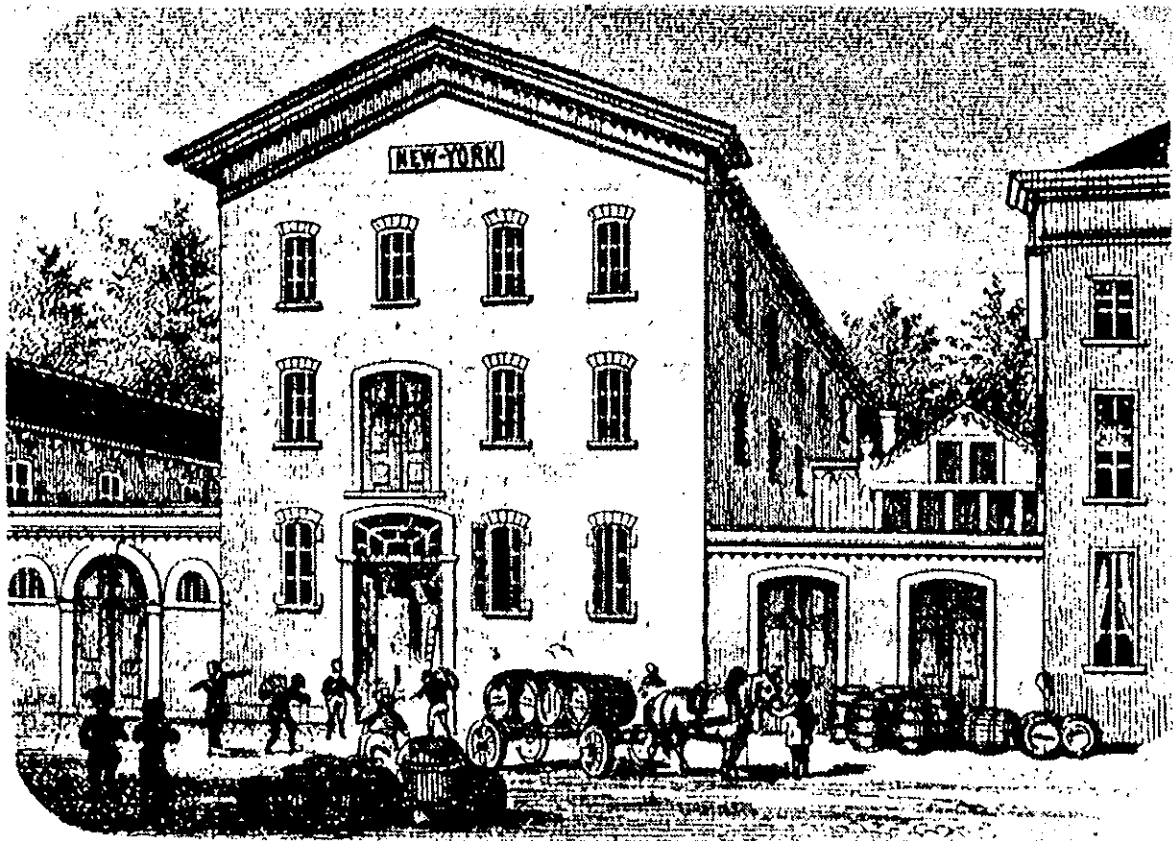
SUPERIOR HOLLANDS'
 GENEVA

TIGER BRAND
 TRADE MARK

L & D
 EXPRESSLY DISTILLED
 FOR

LEMCKE & DOSCHER
 NEW-YORK

BY
 P. MELCHERS
 SCHIEDAM



Toen Melchers in 1858 aan de Nieuwe Haven een nieuwe fabriek bouwde gaf hij het de naam "New York", omdat hij in die tijd zoveel export naar de Verenigde Staten had. Tot 1910 was het bedrijf daar gevestigd. Het pand, met op de tekening nog de typische branderijgevel met de deur uit het midden, bestaat nog. In 1910 verhuisde het bedrijf naar de Lange Haven, waar onlangs het Nederlands Gedistilleerd Museum is gekomen.

Na de Verenigde Staten ontwikkelde de export zich naar Zuid-Amerika, Noorwegen, IJsland, Australië en via Hamburg. Zoals iedere distillateur waren er veel merken, sommige speciaal bekend in een bepaald land. Het merk "Tiger Brand" was vooral voor West Afrika. Een groot merk was ook "Castle" en "Kasteel 1837". Later kwam Locomotief meer op de voorgrond. In sommige landen was Juniper Tree populair.

Tot ver na de tweede wereldoorlog werd veel naar IJsland verzonden (Locomotief). Inhakend op een spraakmakende gebeurtenis kwam het merk Lutine. De Lutine was het met gouden en zilveren staven geladen Engelse schip dat in 1799 bij Terschelling verging. Direkt al zijn meer dan 100 staven geborgen en omstreeks 1858 nogmaals. In 1938 is door een baggermolen in de buurt gebaggerd. Oogst: één goud staaf. Het merk werd na de oorlog ook uitgebracht in goudkleurig gespoten flessen.